

DAWID OLEWNICKI

Warszawa

Zmiany w szkółkarstwie ozdobnym w ujęciu ogólnopolskim i wojewódzkim

Wprowadzenie

Rośliny stanowią bardzo ważny element życia każdego człowieka. Ich istnienie zapewnia nie tylko niezbędne pożywienie, ale również umożliwia społeczeństwu życie bliżej natury, a także zaspokojenie potrzeb estetycznych¹. Rośliny wpływają także na nasze zdrowie poprzez fitoremediację powietrza w pomieszczeniach i gleby na ulicach, jak również poprzez ogrodnoterapię czy aromaterapię². Wzrost poziomu zamożności, zmiany tendencji architektonicznych, infrastruktury, warunków pracy i zagospodarowania czasu wolnego, powodują iż coraz większą wagę przywiązujemy do obecności roślin w naszym najbliższym otoczeniu³. Od początku lat 90. XX wieku w Polsce wzrasta popyt na rośliny ozdobne, co związane jest ze wzrostem zamożności społeczeństwa jak również z tym, że konsumenci mają coraz większy wybór gatunków i odmian. Generalnie w dzisiejszych czasach na całym świecie ro-

¹ M. Czekalski, *Ogólna uprawa roślin ozdobnych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Wrocław 2010.

² A. Grabowska, *Ceny detaliczne ozdobnego materiału szkółkarskiego w poszczególnych województwach oraz w całym kraju*, praca magisterska, SGGW, Warszawa 2013.

³ M. Grabowska, *Znaczenie i wykorzystanie roślin w przestrzeni życiowej człowieka*, praca magisterska SGGW, Warszawa 2009.

śnie znaczenie roślin ozdobnych jako elementu dekoracyjnego w ogrodach, na balkonach i na pozostałych terenach zieleni.

Opisany powyżej wzrost zainteresowania roślinami ozdobnymi ma swoje implikacje w rozwoju produkcji tego asortymentu zarówno w Polsce, jak i na świecie. Produkcja roślin ozdobnych jest dziedziną odgrywającą ważną rolę w polskiej produkcji ogrodniczej, a pośrednio w produkcji całego sektora rolnego⁴. W szerszym pojęciu jest to produkcja roślin ozdobnych pod osłonami oraz w gruncie, produkcja nasion, sadzonek, roślin cebulowych i szkółkarskich roślin ozdobnych⁵. Szkółkarstwo ozdobne dostarcza konsumentom pełen asortyment ozdobnego materiału roślinnego począwszy od siewek, poprzez sadzonki i rozsady bylin, do krzewów i drzew przeznaczonych do zagospodarowania miejskich i wiejskich terenów zieleni oraz ogrodów⁶. Mimo rosnącej roli sektora roślin ozdobnych w gospodarce rolnej, wiedza o krajowym rynku roślin ozdobnych jest ograniczona i oparta głównie na szacunkach, a dostępne oficjalne dane są bardzo ogólne i niepełne. Jak podkreślają Olewnicki⁷ oraz Jabłońska i współautorzy⁸, w ostatnich latach przy generalnym wzroście popytu na rośliny ozdobne, poświęca się temu zagadnieniu bardzo mało uwagi szczególnie w krajowej statystyce.

Celem niniejszej pracy było określenie zmian zachodzących w szkółkarstwie Polskim oraz w przedsiębiorstwach zajmujących się rozmnażaniem roślin w wybranych latach okresu 2002–2013, a także określenie perspektyw rozwoju tego segmentu rynku w najbliższej przyszłości. Jako tło do powyższej oceny opisano w pracy przemiany zachodzące w badanym segmencie rynku po transformacji ustrojowej.

⁴ L. Jabłońska, *Pozycja Polski w świecie jako producenta roślin ozdobnych*, „Roczniki Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu” 2008, t. X, z. 4, s. 124–129.

⁵ L. Jabłońska., *Określenie perspektyw polskiego kwiaciarstwa na podstawie długookresowej analizy porównawczej rozwoju Polski i Holandii*, Fundacja „Rozwój SGGW”, Warszawa 1995.

⁶ P. Fundowicz, *Rozwój ozdobnego szkółkarstwa w Polsce i jego stan na tle innych krajów*, praca magisterska, Katedra Ekonomiki i Organizacji Ogrodnictwa, SGGW, Warszawa 1993.

⁷ D. Olewnicki, *Przemiany w gospodarce ogrodniczej w Polsce w latach 1965–2008 oraz perspektywy jej rozwoju*, praca doktorska SGGW, Warszawa 2011.

⁸ L. Jabłońska, L. Gunerka, D. Olewnicki, *Przemiany strukturalne w polskim ogrodnictwie w latach 2002–2010*, „Roczniki Ekonomii Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich” 2013, nr 100 (3).

1. Metodyka

Analizy w niniejszym opracowaniu zostały przeprowadzone na podstawie danych uzyskanych z Głównego Urzędu Statystycznego w tym z Powszechnych Spisów Rolnych 2002 i 2010, a także Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD). W analizach posłużono się również danymi pochodzącymi z katalogów szkółkarskich wydawanych przez Związek Szkółkarzy Polskich. Na podstawie danych GUS oraz katalogów szkółkarskich analizowano zmiany zachodzące w szkółkarstwie polskim pomiędzy 2002 i 2010 rokiem, a więc latami w których były przeprowadzone spisy rolne. Analizowano m.in. ogólną liczbę gospodarstw i powierzchnię upraw szkółkarskich, udział powierzchni gruntów zajmowanych przez członków związku, jak również ich liczby w ogólnej liczbie i powierzchni szkółek w Polsce.

Na podstawie danych uzyskanych z Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) analizowano zmiany w liczbie zarejestrowanych przedsiębiorstw zajmujących się rozmnażaniem roślin w Polsce i poszczególnych województwach w latach 2009–2013. Należy podkreślić, że od 2009 roku obowiązuje nowa klasyfikacja przedsiębiorstw zarejestrowanych w PKD. Od tego roku przedsiębiorstwa zajmujące się rozmnażaniem roślin (w tym także roślin szkółkarskich) klasyfikowane są w PKD pod kodem 01.30.Z. Według KRS kod ten obejmuje przedsiębiorstwa zajmujące się uprawą roślin do rozmnażania, uprawą roślin ozdobnych, włączając darń do przesadzania, uprawą roślin dla cebulek, bulw i korzeni; sadzonek i szczepów, uprawą grzybni, włączając podłoże z wsianą grzybnią, a także uprawą szkółkarską, z wyłączeniem szkółek leśnych. Należy wyraźnie zaznaczyć, że dostępne dane traktują zbiorczo wszystkie przedsiębiorstwa zajmujące się rozmnażaniem roślin, jednak wyodrębnienie konkretnej grupy przedsiębiorstw jest niezwykle trudne. Przedstawione analizy mają na celu ukazanie ogólnych tendencji na rynku tych przedsiębiorstw. W powyższych analizach posłużono się prostymi metodami matematyczno-statystycznymi, a do przedstawienia wyników użyto form graficznych. Wyniki zostały ukazane za pomocą wskaźników procentowych.

W pracy dokonano również oceny lokalizacji gospodarstw szkółkarskich należących do Związku Szkółkarzy Polskich oraz przedsiębiorstw zajmujących się rozmnażaniem roślin w Polsce. Podstawą do tych badań było założenie, że lokalizacja przedsiębiorstwa wynika z popytu panującego na lokalnym rynku, i jest jednym z kluczowych czynników determinujących poziom jego konkuren-

cyjności. W związku z tym wyznaczono współczynnik lokalizacji Florence'a (F), który stosowany jest m.in. do oceny rozmieszczenia przedsiębiorstw w stosunku do bazy surowcowej i skupisk konsumentów.

$$F = \frac{\frac{1}{2} \sum_{i=1}^n (s_i - u_i)}{100},$$

gdzie:

s – struktura procentowa pierwszego badanego zjawiska wg jednostek przestrzennych,

u – struktura procentowa drugiego badanego zjawiska wg jednostek przestrzennych,

n – liczba jednostek przestrzennych.

Wskaźnik ten może przybierać wartości z przedziału $0 \leq F \leq 1$, gdzie wartość 0 oznacza pełną zgodność terytorialnego rozmieszczenia dwóch porównywalnych cech, zaś wartość $F = 1$ oznacza terytorialną przeciwstawność.

W niniejszym opracowaniu wykorzystano także dane i materiały wtórne, pochodzące z publikacji naukowych, których zakres badań obejmował podobną tematykę.

2. Szkółkarstwo ozdobne w Polsce i Europie

Stopniowy wzrost zainteresowania walorami dekoracyjnymi roślin ozdobnych w Polsce w okresie gospodarki centralnie planowanej, spowodowany był przemianami urbanizacyjnymi szczególnie w miastach w drugiej połowie XX wieku. W latach 1952–1985 populacja mieszkańców miast wzrosła o około 115%, zaś powierzchnia terenów zieleni w miastach aż o 674% Matejek (1987). Szczególnie zwiększone zainteresowanie materiałem szkółkarskim nastąpiło po transformacji systemowej. W latach 90. można było zaobserwować bardzo szybki rozwój budownictwa jednorodzinnego, zwiększyła się również znacznie liczba działek rekreacyjnych oraz zamkniętych osiedli mieszkaniowych o wysokim standardzie. Lokalne władze zaczęły przywiązywać coraz większą wagę do zagospodarowania przestrzennego miast, uwzględniając tereny zieleni, takie

jak parki czy skwery⁹. Od końca lat 80. aż do początku XXI wieku odnotowano w Polsce bardzo dużą dynamikę wzrostu powierzchni upraw szkółkarskich. Areal upraw materiału szkółkarskiego wzrósł bowiem w latach 1985–2002 ponad trzykrotnie. Po znacznym wzroście produkcji materiału szkółkarskiego, jego dynamika zmniejszyła tempo w ostatnich latach. Rynek częściowo nasycił się, lecz nie oznacza to zaprzestania rozwoju. Polska ma szansę na dalszy rozwój sektora szkółkarskiego dzięki rozwojowi eksportu do krajów północnych i wschodnich, przede wszystkim Rosji, ponieważ wyprodukowane w Polsce rośliny z dużą łatwością aklimatyzują się w tamtejszych warunkach. Polscy szkółkarze należą do liczących się producentów na rynku europejskim choć eksportują aż 30 razy mniej materiału niż wiodący w tym zakresie Holendrzy¹⁰. Jak podaje Brown¹¹ powołując się na dane Eurostatu w 2000 roku produkcja kwiatów, roślin ozdobnych oraz materiału szkółkarskiego zajmowała w Europie 209 746 ha, zaś w 2010 zaobserwowano zmniejszenie się powierzchni produkcyjnej wyżej wymienionych upraw o ok. 8% a więc do 193 659 ha. Przedstawione dane dotyczą produkcji ogółem w 27 krajach europejskich, natomiast biorąc pod uwagę poszczególne kraje zmiany w areale upraw pomiędzy 2000 a 2010 zachodziły z różną dynamiką. Spośród wszystkich krajów Holandia jest największym producentem tego asortymentu. Również w tym kraju bardzo wyraźnie zwiększył się areal upraw z 37 736 do 44 700 ha, tj. o 18%. Natomiast w Niemczech zaobserwowano odwrotną sytuację, w wyniku której produkcja roślin ozdobnych zmniejszyła się o 14%, w Wielkiej Brytanii o 28%, zaś we Włoszech nawet o 1/3.

Z przeprowadzonych badań wynika, że w Polsce w 2010 roku powierzchnia szkółek produkujących ozdobne drzewa i krzewy wynosiła aż 6747 ha. Należy podkreślić iż krajowa produkcja tego asortymentu charakteryzuje się znacznym rozdrobnieniem, a w wielu przypadkach stanowi jedynie dodatkowe źródło dochodów gospodarstwa, które specjalizuje się w produkcji innego rodzaju asortymentu. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego w 2002 roku

⁹ A. Marosz, *Zmiany w strukturze produkcji szkółkarskiego materiału ozdobnego w Polsce w latach 1989–2000*, Materiały VIII Konferencja Szkółkarska: „Aktualne problemy w szkółkarstwie ozdobnym”, Rogów 2003; L. Jabłońska, *Pozycja Polski w świecie jako producenta roślin ozdobnych*, „Roczniki Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu” 2008, t. X, z. 4.

¹⁰ L. Jabłońska, *Ekonomiczne aspekty rozwoju sektora kwaciarskiego w Polsce*, Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2007.

¹¹ D. Brown, *Zmiany w szkółkarstwie europejskim w ciągu ostatnich 10 lat*, w: *Szkółkarstwo – perspektywy rozwoju*, Referaty Międzynarodowej Konferencji z okazji XX lecia Związku Szkółkarzy Polskich, Ożarów Mazowiecki 17–18 listopada 2012.

uprawę drzew i krzewów ozdobnych prowadzono w 3203 gospodarstwach, na powierzchni 3834 ha rolnych, zaś średnia powierzchnia szkółki roślin ozdobnych wynosiła w tym roku 1,20 ha. Natomiast w ciągu kolejnych ośmiu lat powierzchnia zwiększyła niemal 2-krotnie, zaś liczba gospodarstw pozostała na podobnym poziomie. Wzrosła natomiast średnia powierzchnia szkółek w Polsce do 2,1 ha, chociaż jak podkreśla Grabowska¹² z analiz wynika, że aż w 67% gospodarstwach, areal upraw szkółkarskich nie przekroczył 1 ha. Podobne tendencje dotyczące stagnacji bądź zmniejszania się liczby gospodarstw rolnych przy wzroście powierzchni jednostek produkcyjnych obserwuje się we wszystkich krajach UE¹³, choć w wyniku uwarunkowań przyrodniczych i wielkości przekształceń strukturalnych mają one zróżnicowaną strukturę agrarną¹⁴.

W tym miejscu należy podkreślić, iż duży wkład w rozwój szkółkarstwa ozdobnego wniósł Związek Szkółkarzy Polskich. Jego celem jest integracja środowiska szkółkarskiego w Polsce, upowszechnianie nowoczesnych metod produkcji oraz wiedzy potrzebnej do prowadzenia przedsiębiorstwa szkółkarskiego, a także promowanie norm jakościowych i zasad etyki zawodowej. Związek Szkółkarzy Polskich stara się przypominać, że rozwojowi miast, budowie infrastruktury publicznej czy industrializacji powinna towarzyszyć dbałość o stan środowiska życia człowieka i zrównoważony rozwój naszego kraju¹⁵. Z przeprowadzonych badań wynika, że pomimo niewielkiego udziału szkółek należących do ZSzP w ogólnej liczbie gospodarstw szkółkarskich w Polsce wynoszącego w 2010 roku 4%, udział powierzchni zajmowanej przez te szkółki w ogólnej powierzchni upraw szkółkarskich w Polsce wynosił aż 27%. Był jednak mniejszy niż w 2002 r. kiedy to powierzchnia szkółek należących do ZSzP stanowiła ponad 1/3 powierzchni wszystkich szkółek w Polsce (tabela 1).

¹² A. Grabowska, *Ceny detaliczne ozdobnego materiału...*

¹³ C. Diepen, R. Rabbing, *Changes in agriculture and land use in Europe*, „European Journal of Agronomy” 2000, nr 13, s. 85–100. <http://scholar.google.pl>, za L. Jabłońska i in., *Przemiany strukturalne w polskim ogrodnictwie w latach 2002–2010*, „Roczniki Naukowe Ekonomii Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich” 2013, t. 100, z. 3, s. 63–72.

¹⁴ J. Babiak, *Zmiany w strukturze rolnictwa Unii Europejskiej*, „Roczniki Integracji Europejskiej” 2010, nr 4, s. 89–91.

¹⁵ M. Majewski, *Katalog szkółek*, Wydawnictwo ZSzP, 2013, <http://www.zszp.pl/>.

Tabela 1

Charakterystyka polskiego szkółkarstwa w 2002 i 2010 roku

Wyszczególnienie	2002	2010
Powierzchnia upraw szkółkarskich (ha)	3834	6747
Liczba szkótek ogółem (szt)	3202	3223
Udział powierzchni szkótek w produkcji ogrodniczej (%)	0,9	1,2
Średnia powierzchnia w 1 gospodarstwie (ha)	1,2	2,1
Udział szkótek z ZSzP w ogólnej liczbie szkótek w Polsce (%)	3,4	4
Udział powierzchni szkótek z ZSzP w ogólnej powierzchni (%)	34,5	27

Źródło: opracowanie własne wg Powszechnych Spisów Rolnych 2002, 2010 oraz katalogów Związku Szkółkarzy Polskich.

Z dostępnych danych wynika, że w 2013 r. gospodarstwa szkółkarskie należące do ZSzP w największym stopniu zlokalizowane były głównie w czterech województwach Polski tj. mazowieckim, łódzkim, lubelskim i śląskim. W pozostałych województwach ich liczba wahała się w granicach od 1 do 9. Należy zaznaczyć, że w województwie Podlaskim nie stwierdzono ani jednej szkółki należącej do ZSzP, zaś w podkarpackim tylko jedną (rys.1). Powyższe analizy sugerują, że rozmieszczenie tych szkótek, które zrzeszającą producentów najwyższej jakości drzew, krzewów, pnączy oraz bylin w Polsce uwarunkowane jest czynnikami demograficznymi województwa i popytem na rynku lokalnym. Na podstawie powyższych analiz określono wskaźnik Florence'a, pomiędzy liczbą mieszkańców danego województwa, a liczbą szkótek należących do ZSzP. Z przeprowadzonych badań wynika, że w 2013 r. wskaźnik ten wyniósł $F = 0,27$, a więc zgodnie z teorią lokalizacji przestrzennej, wartość ta mieści się w przedziale $[0,25; 0,49]$ i informuje o średnim stopniu rozproszenia i koncentracji terytorialnej, a badaną cechą określa się jako niezbyt zlokalizowaną, chociaż należy przyznać, że uzyskana wartość jest bliska przedziałowi $[< 0,25]$, który wskazuje na mały stopień koncentracji terytorialnej, a więc proporcjonalnego dopasowania liczby badanych obiektów do skupisk konsumentów danego województwa.

Rys. 1. Lokalizacja gospodarstw szkółkarskich należących do Związku Szkółkarzy Polskich (ZSzP) w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne wg katalogu szkółek ZSzP 2013.

3. Rynek przedsiębiorstw zajmujących się rozmnażaniem roślin

Prowadzenie produkcji szkółkarskiej w Polsce nadal nie jest związane z obowiązkiem rejestracji w Polskiej Klasyfikacji Działalności i konieczności prowadzenia działalności gospodarczej, jednak część producentów decyduje się na prowadzenie gospodarstwa w formie zarejestrowanego przedsiębiorstwa, dzięki czemu mogą uzyskiwać dodatkowe wsparcie unijne oraz rozszerzać możliwości handlu swoimi produktami np. o duże sieci sklepów. Mimo opisywanego wcześniej wzrostu popytu na materiał szkółkarski, w latach 2009–2013 liczba przedsiębiorstw zajmujących się rozmnażaniem tego asortymentu, nie wykazywała wyraźnej tendencji bądź to rosnącej lub malejącej. Ulegała natomiast nieznacznym wahaniom. W 2013 roku na polskim rynku funkcjonowało 721 zarejestrowanych firm z tej branży, a więc jedynie o ponad 2% więcej niż w 2009 roku. *Gros* analizowanych firm, to firmy małe zatrudniające do 9 pra-

owników, a ich udział w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw w 2013 r. przekraczał 92%.

Tabela 2

Struktura i dynamika zmian polskich przedsiębiorstw z zakresu rozmnażania roślin w zależności od liczby zatrudnianych pracowników w 2009 i 2013 roku

Wyszczególnienie	0–9		10–49		50–249		>250		Ogółem	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
2009	650	92,2	44	6,2	10	1,5	1	0,1	705	100
2013	663	92	47	6,5	10	1,4	1	0,1	721	100
Dynamika 2009 = 100%	102,0	X	106,8	X	100,0	X	100,0	X	102,2	X

Źródło: opracowanie własne wg GUS–PKD.

Jak zaznaczają Godlewska-Majkowska i Poniatowska-Jaksch za Puciato¹⁶ umiejscowienie przedsiębiorstwa w danym punkcie przestrzeni współdecyduje o dostępie do istotnych czynników wytwórczych, rynków zbytu, a także umożliwia funkcjonowanie w strukturach sieciowych, np. poprzez tworzenie zgrupowań kooperacyjnych lub koncentracyjnych. Lokalizacja przedsiębiorstwa wpływa również na możliwość korzystania z atrakcyjnych rozwiązań fiskalnych, organizacyjnych i prawnych oraz na dostęp do środków finansowych o charakterze publicznym lub pomocowym, np. w ramach funduszy strukturalnych UE. Z przeprowadzonych badań wynika, że w 2013 roku najwięcej zarejestrowanych firm tego typu funkcjonowało podobnie jak w przypadku gospodarstw z ZSzP w województwach śląskim, wielkopolskim, łódzkim i mazowieckim, a ich łączny udział w całej strukturze wynosił prawie 56% (tabela 3). Jednak pomiędzy badanymi latami, największy wzrost liczby przedsiębiorstw zaobserwowano w woj. lubelskim i małopolskim, który wynosił odpowiednio 52,4% i 30,8%. Należy również zaznaczyć, że w województwie świętokrzyskim liczba badanych firm zmniejszyła się pomiędzy analizowanymi latami aż o 40%.

Biorąc natomiast pod uwagę stopień lokalizacji przedsiębiorstw rozmnażania roślin w stosunku do skupisk konsumentów w poszczególnych województwach, stwierdzono iż obydwie analizowane cechy są bardzo zgodne terytorial-

¹⁶ D. Puciato, *Ocena stopnia koncentracji przestrzennej obiektów hotelarskich w Polsce*, *Zeszyty Naukowe Stowarzyszenia Infrastruktura i Ekologia Terenów Wiejskich*, 2011, nr 1, s. 229–237.

nie. W 2013 roku występował niski stopień koncentracji terytorialnej liczby omawianych firm w stosunku do liczby ludności w poszczególnych województwach, a więc rozmieszczenie tych jednostek jest bardzo równomierne pod względem województw. Wskaźnik Florence'a w 2013 roku wyniósł dla badanych zmiennych $F = 0,22$.

Tabela 3

Zmiany i struktura przedsiębiorstw z zakresu rozmnażania roślin w Polsce i poszczególnych województwach w latach 2009 i 2013

Wyszczególnienie		2009		2013		Dynamika zmian
Lp.	Województwo	liczba	%	liczba	%	2009 = 100%
1	Dolnośląskie	27	3,8	20	2,8	74,1
2	Kujawsko-pomorskie	25	3,5	21	2,9	84,0
3	Lubelskie	21	3,0	32	4,4	152,4
4	Lubuskie	29	4,1	26	3,6	89,7
5	Łódzkie	81	11,5	76	10,5	93,8
6	Małopolskie	52	7,4	68	9,4	130,8
7	Mazowieckie	72	10,2	74	10,3	102,8
8	Opolskie	37	5,2	33	4,6	89,2
9	Podkarpackie	14	2,0	13	1,8	92,9
10	Podlaskie	16	2,3	16	2,2	100,0
11	Pomorskie	26	3,7	29	4,0	111,5
12	Śląskie	119	16,9	144	20,0	121,0
13	Świętokrzyskie	10	1,4	6	0,8	60,0
14	Warmińsko-mazurskie	31	4,4	30	4,2	96,8
15	Wielkopolskie	115	16,3	109	15,1	94,8
16	Zachodniopomorskie	30	4,3	24	3,3	80,0
Ogółem	POLSKA	705	100,0	721	100,0	102,2

Źródło: opracowanie własne wg GUS-PKD.

Podsumowanie

Szkółkarstwo ozdobne to obecnie jeden z najszybciej rozwijających się działów produkcji ogrodniczej w Polsce. W wyniku opisywanego w literaturze wzrostu zamożności mieszkańców oraz rosnącego popytu na rośliny ozdobne w Polsce, pomiędzy 2002 a 2010 rokiem bardzo wyraźnie zwiększyła się powierzchnia upraw szkółkarskich bo niemal dwukrotnie, przy tylko nieznacznej zmianie liczby gospodarstw. Do rozwoju szkółkarstwa z pewnością przyczynia się Związek Szkółkarzy Polskich, który poprzez swoje działania wpływa na wzrost popytu na rośliny ozdobne. Warto podkreślić, iż pomimo niewielkiego

udziału gospodarstw szkółkarskich należących do ZSzP w ogólnej liczbie gospodarstw szkółkarskich w Polsce, wynoszącej w 2010 roku 4%, udział powierzchni zajmowanej przez te szkółki w ogólnej powierzchni upraw szkółkarskich w Polsce wynosił aż 27%. W przypadku przedsiębiorstw zajmujących się rozmnażaniem roślin w Polsce pomiędzy 2009 i 2013 rokiem nie zaobserwowano istotnych zmian w ogólnej ich liczbie w kraju. Zmiany zachodzą natomiast w ujęciu regionalnym, zwiększa się rejonizacja przedsiębiorstw. Ponad połowa badanych firm w Polsce funkcjonowała w 2013 roku w województwach śląskim, wielkopolskim, łódzkim i mazowieckim.

Przeprowadzone analizy wskazują, że rozmieszczenie gospodarstw szkółkarskich należących do Związku Szkółkarzy Polskich, a więc gospodarstw będących liderami na rynku szkółkarskim jest stosunkowo dobrze dopasowane do liczby skupisk konsumentów danego województwa. Również dobrze dopasowana do skupisk konsumentów jest liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw z zakresu rozmnażania roślin, a więc jest odpowiedzią na skalę popytu panującą w poszczególnych regionach kraju.

Literatura

- Babiak J., *Zmiany w strukturze rolnictwa Unii Europejskiej*, „Roczniki Integracji Europejskiej” 2010, nr 4.
- Brown D., *Zmiany w szkółkarstwie europejskim w ciągu ostatnich 10 lat*, w: *Szkółkarstwo – perspektywy rozwoju*, Referaty Międzynarodowej Konferencji z okazji XX lecia Związku Szkółkarzy Polskich, Ożarów Mazowiecki 17–18 listopada 2012.
- Czekalski M., *Ogólna uprawa roślin ozdobnych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Wrocław 2010.
- Fundowicz P., *Rozwój ozdobnego szkółkarstwa w Polsce i jego stan na tle innych krajów*, praca magisterska, Katedra Ekonomiki i Organizacji Ogrodnictwa, SGGW, Warszawa 1993.
- Grabowska M., *Znaczenie i wykorzystanie roślin w przestrzeni życiowej człowieka*, praca magisterska SGGW, Warszawa 2009.
- Grabowska A., *Ceny detaliczne ozdobnego materiału szkółkarskiego w poszczególnych województwach oraz w całym kraju*, praca magisterska, SGGW, Warszawa 2013.
- Jabłońska L., *Określenie perspektyw polskiego kwiaciarstwa na podstawie długookresowej analizy porównawczej rozwoju Polski i Holandii*, Fundacja „Rozwój SGGW”, Warszawa 1995.
- Jabłońska L., *Ekonomiczne aspekty rozwoju sektora kwaciarskiego w Polsce*, Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2007.

- Jabłońska L., *Pozycja Polski w świecie jako producenta roślin ozdobnych*, „Roczniki Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu” 2008, t. X, z. 4.
- Jabłońska L., Gunerka L., Olewnicki D., *Przemiany strukturalne w polskim ogrodnictwie w latach 2002–2010*, „Roczniki Ekonomii Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich” 2013, nr 100 (3).
- Majewski M., *Katalog szkólek*, Wydawnictwo ZSzP, 2013, <http://www.zszp.pl/>.
- Marosz A., *Zmiany w strukturze produkcji szkółkarskiego materiału ozdobnego w Polsce w latach 1989–2000*, Materiały VIII Konferencja Szkółkarska: „Aktualne problemy w szkółkarstwie ozdobnym”, Rogów 2003.
- Matejek E., *Development of urban greenery in Poland in the post-war period. Horticultural economics*, Xth International Symposium of Horticultural economics, Warsaw Agricultural University, „Acta Horticulture” 223, 1987.
- Olewnicki D., *Przemiany w gospodarce ogrodniczej w Polsce w latach 1965–2008 oraz perspektywy jej rozwoju*, praca doktorska SGGW, Warszawa 2011.
- Puciato D., *Ocena stopnia koncentracji przestrzennej obiektów hotelarskich w Polsce*, Zeszyty Naukowe Stowarzyszenia Infrastruktura i Ekologia Terenów Wiejskich, 1, 2011.

Changes in the nursery of ornamental plants in Poland and the provinces

Summary

This paper shows the changes in Polish ornamental nurseries and in the number of companies involved in the reproduction of plants. Ornamental Nursery is now one of the fastest growing branches of horticultural production in Poland. Between 2002 and 2010 the area planted nursery increased almost twice, while the number of companies involved in plant breeding has improved in recent years, a small change.

Keywords: ornamentals, ornamental nurseries, market of enterprises.

Translated by Dawid Olewnicki